



Crna Gora

Zavod za školstvo

Adresa: Vaka Đurovića b.b.
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 408 901
fax: +382 20 408 927
www.zzs.gov.me

Broj: 01/1-077/23-93/1

30. 01. 2023.

Izvještaj o radu za 2022. godinu

SADRŽAJ

UVOD	3
RAZVOJNE MJERE NA NIVOU INSTITUCIJE.....	3
SEKTOR ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA	8
SEKTOR ZA NASTAVU	16
PROJEKTI / PROGRAMI	22
OPŠTI POSLOVI	23

UVOD

Zavod za školstvo utvrđuje i obezbjeđuje kvalitet obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama, obavlja razvojne, savjetodavne, istraživačke i stručne poslove iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama i vaspitanja u domovima učenika.

Organizacione jedinice Zavoda za školstvo su: Sektor za unapređivanje obrazovanja, Sektor za nastavu i Služba za opšte poslove i finansije.

U okviru Sektora za unapređivanje obrazovanja funkcionišu: Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema i Odsjek za međunarodnu saradnju.

U okviru Sektora za nastavu funkcionišu: Odsjek za utvrđivanje kvaliteta i Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj.

U okviru Službe za opšte poslove i finansije funkcionišu: Kancelarija za opšte poslove i Kancelarija za računovodstveno-finansijske poslove.

Za izvršavanje poslova iz djelokruga Zavoda utvrđena su službenička i namještenička mjesta za 79 izvršilaca. Trenutno je zaposleno 56 službenika i namještenika.

Po završetku svake godine, Zavod za školstvo podnosi Godišnji izvještaj rada resornom Ministarstvu.

RAZVOJNE MJERE NA NIVOU INSTITUCIJE

1. U okviru mjera za unapređivanje internih mehanizama za obavljanje poslova u nadležnosti Zavoda za školstvo, snaženje timskog rada i unapređivanje organizacione kulture:

1.1. Kolegijum Zavoda sedmično održava sastanke u punom sastavu, direktorica, pomoćnici, načelnici odsjeka. U rad Kolegijuma se po potrebi uključuju u skladu sa dnevnim redom i savjetnici/nadzornici za određeno pitanje/područje. Kolegijum, u skraćenom sastavu (u skladu sa dinamikom obaveza članova), sastanke održava na dnevnom nivou.

1.2. U oktobru 2022. godine formirano je 11 stručnih aktiv (Stručni aktiv za crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost i medijsku pismenost, Stručni aktiv za albanski jezik i nastavu na albanskom jeziku, Stručni aktiv za strane jezike, Stručni aktiv za društvenu grupu predmeta, Stručni aktiv za pedagogiju i psihologiju, Stručni aktiv za umjetnosti i fizičko vaspitanje, Stručni aktiv za prirodno-matematičku grupu predmeta, Stručni aktiv za inkluzivno obrazovanje, Stručni aktiv za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, Stručni aktiv za razrednu nastavu i Stručni aktiv za domove učenika).

1.3. Izrađeno je 29 procedura i uvršteno u **Knjigu internih procedura** Zavoda za školstvo.

2. U okviru mjera za unapređivanje saradnje Zavoda za školstvo sa drugim akterima koji djeluju u oblasti obrazovanja:

2.1. U septembru 2022. godine, pokrenuta je akcija **“otvorena vrata”** i u okviru nadležnosti Zavoda za školstvo sprovedene široke konsultacije Kolegijuma sa svim zainteresovanim akterima u oblasti obrazovanja u Crnoj Gori, NVO sektorom, strukovnim udruženjima nastavnika, menadžmentom drugih institucija obrazovanja

(ZUNS, CSO, IC), predstavnicima međunarodnih organizacija koje djeluju u oblasti obrazovanja, Univerziteta Crne Gore...

2.2. Inicirano (septembar 2022. godine) kreiranje neformalne **međuinstitucionalne radne grupe**, koju čine predstavnici Ministarstva prosvjete, predstavnici ZzŠ, ICCG, ZUNS, CSO. Radna grupa je održala 5 sastanaka u 2022. godini. Radna grupa je donijela zajednički stav sa preporukama za djelovanje o više pitanja koja su razmatrana: ažuriranje liste recenzenata, organizacija zajedničkih promocija udžbenika i priručnika, položaj društvene grupe predmeta (prvenstveno istorije i geografije) i drugog stranog jezika u srednjem stručnom obrazovanju), unapređivanje procesa zajedničkog eksternog utvrđivanja kvaliteta – nadzora Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje, ocjenjivanje kao izazov u modularizovanoj nastavi u srednjem stručnom obrazovanju...

2.3. Potpisano je i otpočeto sa realizacijom aktivnosti iz 5 memoranduma o saradnji sa drugim institucijama, NVO, strukovnim udruženjima nastavnika, Univerzitetom Crne Gore... Oblasti djelovanja: inkluzivno obrazovanje, digitalno obrazovanje, robotička liga za osnovce, nastava stranih jezika i mobilnost učenika, uvođenje medijske pismenosti kao izbornog predmeta u trećem ciklusu osnovne škole, nove tehnologije u oblasti sportskih nauka – tjelesno vježbanje za zdrave stilove života...

2.4. Zavod je 11. novembra 2022. uputio javni poziv koleginicama i kolegama, nastavnicima i direktorima, da se prijave za **učesće u aktivnostima Zavoda**, kao: eksterni saradnik Zavoda za školstvo (A), predstavnik Zavoda za školstvo u Komisiji za polaganje stručnog ispita nastavnika-pripravnika (B), član recenzentske komisije Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva (ZUNS) predložen od strane Zavoda za školstvo (C). Zbog značaja poslova i odgovornosti eksternih saradnika, Zavod za školstvo je usvojio kriterijume koje oni treba da ispunjavaju. Do roka za prijavljivanje po ovom pozivu, pristiglo je 380 prijava. Zavod je formirao Komisiju za vrednovanje pristiglih prijava, koju čine predsjednici stručnih aktivna Zavoda za školstvo. Lista eksternih saradnika Zavoda za školstvo koji zadovoljavaju definisane kriterijume će biti objavljena do kraja januara 2023. godine.

3. U okviru mjera za unapređivanje saradnje sa obrazovno-vaspitnim ustanovama, kao i unapređivanje i obezbjeđivanje kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada ustanova:

3.1. Direktorica Zavoda za školstvo formirala je radnu grupu 14.09.2022. godine (rješenjem br. 01/1-078/22-635/2) u cilju **pružanja savjetodavne stručne podrške svim ustanovama u svim aspektima kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada**. Imenovana je ista radna grupa za pružanje savjetodavne stručne pomoći novoformiranoj OŠ „Novka Ubović“ Podgorica. Tim broji 5 članova: 3 savjetnika/ce iz Odsjeka za istraživanje i razvoj i 2 nadzornice/savjetnice – Odsjek za utvrđivanje kvaliteta, a po potrebi i na osnovu teme zahtjeva od obrazovno-vaspitnih ustanova, u rad Tima se uključuju i drugi savjetnici/nadzornici Zavoda za školstvo. Na savjetovanju sa direktorima obrazovno-vaspitnih ustanova u organizaciji Zavoda za školstvo od 13, 14, i 15. septembra 2022. godine, direktorica Zavoda informisala je direktore o formiranju tima za savjetodavnu podršku ustanovama, metodologiji rada, kao i njegovim zadacima. Nakon savjetovanja, 16.09.2022. godine poslat je dopis svim ustanovama o formiranju Tima za pružanje savjetodavne stručne pomoći obrazovno-vaspitnim ustanovama i metodologiji rada sa pozivom za delegiranje pitanja koja zahtijevaju spoljnu stručnu pomoć Zavoda za školstvo. Tim je od formiranja održao 12 sastanaka na kojima se razmatrao svaki pojedinačni dopis

ustanova, predlagalo stručno rješenje i definisao odgovor, često uz angažovanje kolega/ica izvan Tima za određeno pitanje/područje. Većini sastanaka prisustvovala je i direktorica Zavoda. U vremenu od 20. septembra do 20. oktobra 2022. godine, Timu se obratilo osam ustanova (5 osnovnih škola, 2 doma učenika, 1 gimnazija i 1 muzička škola) i jedna pedagoškinja škole sa zahtjevom za stručnu savjetodavnu pomoć. U vremenu od 20. oktobra do 30. novembra 2022. godine, članovi Tima su posjetili pet škola zbog vršnjačkog nasilja i drugih pitanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada (na zahtjev roditelja dvije škole i na osnovu svoje procjene tri škole). U decembru 2022. članovi Tima su posjetili 4 osnovne škole (na zahtjev roditelja dvije škole, na zahtjev nastavnika 1 škola i 1 škola na zahtjev Savjeta roditelja – sastanak Savjeta na temu vršnjačkog nasilja i informisanja o procedurama i obavezama škole). Direktorica i predsjednik Tima za podršku, na zahtjev direktora Doma, posjetili su u novembru 2022. godine i Dom učenika i studenata u Podgorici.

3.2. Stručno-pedagoška pomoć OŠ „Novka Ubović“ Podgorica: Tim za podršku obrazovno-vaspitnim ustanovama Zavoda za školstvo i rukovodstvo novoformirane Osnovne škole „Novka Ubović“ Podgorica, održali su sastanak 28.09.2022. godine. U skladu sa zaključcima i dogovorom sa ovog sastanka, prosvjetne nadzornice za matematiku, crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost, engleski jezik, održale su sastanke 10. oktobra 2022. godine u OŠ „Novka Ubović“ u Podgorici, sa Aktivom nastavnika razredne nastave, nastavnicom matematike, nastavnicom crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti, i sa nastavnicama stranih jezika (dvije nastavnice engleskog jezika i jedna nastavnica njemačkog jezika). U okviru podrške ovoj školi, Tim je u dogovoru sa direktoricom Zavoda za školstvo obezbijedio sve potrebne publikacije Zavoda za korišćenje u vaspitno-obrazovnom radu.

Sve posjete članova Tima ustanovama, kao i učešće u timovima ili komisijama, prate pisane informacije i izvještaji.

3.2. Zavod je inicirao i sproveo kampanje:

“Udruženo, timski do škole bez nasilja”

Povod: sve prisutnija pojava vršnjačkog nasilja u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori. Zavod za školstvo je u skladu sa svojim nadležnostima i u želji da dodatno osnaži i podrži ustanove u preduzimanju preventivnih mjera preduzeo niz aktivnosti:

- Angažovanje članova formiranog Tima za pružanje savjetodavne stručne podrške za pomoć školama u realizaciji aktivnosti na prevenciji i suzbijanju pojava vršnjačkog nasilja i vandalizma.
- Prikupljanje, evidentiranje i analiziranje izvještaja timova za prevenciju i suzbijanje vršnjačkog nasilja i vandalizma (tokom I klasifikacionog perioda pristiglo oko 183 izvještaja iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola, muzičkih škola i domova učenika).
- Trodnevno savjetovanje (23, 24. i 25. novembra 2022. godine) na temu: "Prevencija i suzbijanje vršnjačkog nasilja u školama". Ključnu ulogu u sprovođenju mjera prevencije koje su usmjerene na smanjenje vršnjačkog nasilja imaju školski timovi. Od njihovog zalaganja i posvećenosti, znanja i vještina, zavisi uspjeh primjene mjera u školi. Zavod za školstvo je pomenuto savjetovanje organizovao za predstavnike svih školskih timova u cilju njihove edukacije i sticanja znanja i razvijanja vještina za konstruktivno reagovanje na nasilje, kao i

za blagovremeno uočavanje neprihvatljivog ponašanja. Savjetovanju je prisustvovalo 213 učesnika iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola, domova učenika, predstavnici nevladinih udruženja, Ministarstva prosvjete, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Centra za socijalni rad, Ispitnog centra, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, Centra za stručno, Uprave policije, više medijskih kuća.

- Zavod za školstvo je kao odgovor na povećanu stopu nasilja u školama u decembru 2022. godine realizovao i četiri akreditovane online obuke za nastavnike na temu *Prevenција nasilja i poremećaji u ponašanju*.
- Tim za pružanje savjetodavne stručne podrške Zavoda za školstvo, na osnovu iskustava iz posjeta školama i urađenih analiza, izradio je preporuke koje na nivou Zavoda treba preduzeti u narednom periodu: neposrednija saradnja sa nadzornicima o ovom pitanju kroz razvijanje kvalitetnih instrumenata fokusiranih na istraživanje sigurnog i podsticajnog školskog okruženja prilikom nadzora, kao i češća razmjena mišljenja o ovom pitanju kroz tematske sastanke i studije slučaja; evaluacija izvještaja školskih timova o prevenciji nasilja treba da bude prioritetna i kontinuirana aktivnost Zavoda, kao i praćenje efekata evaluacije; u saradnji sa udruženjima pedagoga i psihologa izvršiti adaptaciju instrumenata o vršnjačkom nasilju iz priručnika *Škola bez nasilja – ka sigurnom i podsticajnom okruženju*; procijeniti potrebu da se izradi jedan novi dokument o ovom pitanju koji bi sublimirao iskustva iz postojeća dva dokumenta u odnosu na aktuelne potrebe i zahtjeve škole; razviti modularne programe o prevenciji vršnjačkog nasilja u školama i obezbijediti kontinuirani profesionalni razvoj svih zaposlenih u školi, a posebno obuku nastavnika u cilju razvijanja kompetencija i senzibilisanja zaposlenih u prevenciji nasilja.

**“Želimo da vas čujemo – Vi ste budući kreatori politika obrazovanja”
namijenjena učenicima – predstavnicima učeničkih parlamenata:**

- Zavod za školstvo se u svim djelovanjima koja su u njegovoj nadležnosti zalaže da centar obrazovnog procesa bude učenik. To nije samo deklarativni stav. U svemu što radimo, uvijek čujemo sve koji su uključeni u kreiranje kvalitetnog ambijenta za obrazovanje. U želji da čujemo glas onih zbog kojih sve radimo – naših učenika, budućih donosioca odluka, pokrenuli smo akciju Želimo da vas čujemo! kako bismo od učenika čuli šta misle o obrazovanju koje dobijaju, ambijentu u kojem uče i šta treba u njemu mijenjati. Obrazovno-vaspitnim ustanovama smo u novembru 2022. godine uputili poziv da se akciji pridruže predstavnici Učeničkog parlamenta. Do roka za prijavljivanje, prijavili su se učenici iz 57 ustanova (osnovnih i srednjih škola, domova učenika, resursnih centara). Prijavilo se 170 predstavnika/ca učeničkih parlamenata. U Zavodu za školstvo, 15.12.2022. godine, održan je prvi sastanak sa predstavnicima učeničkih parlamenata osnovnih i srednjih škola Crne Gore. U radu je učestvovalo 62 učenika/ca iz 31 osnovne škole i 23 učenika/ca iz 11 srednjih škola. Učenicima/cama je dodijeljena zahvalnica – plaketa i zvanje AMBASADOR UČENJA ZA PRAVE VRIJEDNOSTI.

“Uključivanje učenika sa drugih govornih područja u obrazovno-vaspitne ustanove u Crnoj Gori”

U prevazilaženju izazova sa kojima se naš obrazovni sistem susreo zbog prijema velikog broja djece s drugih govornih područja, Zavod je preduzeo niz koraka:

- Formiran Radni tim Zavoda i obrazovno-vaspitnim ustanovama upućen poziv da Timu dostave sve dileme i sugestije koje imaju u organizaciji rada s ovom djecom.
- Tim je izradio i obrazovno-vaspitnim ustanovama dostavio *Smjernice za uključivanje učenika sa drugih govornih područja u obrazovno-vaspitne ustanove u Crnoj Gori*.
- Zbog kompleksnosti ovog izazova, podršku ustanovama Zavod je nastavio i organizovanjem **savjetovanja** na temu primjene izrađenih Smjernica, kao priliku da se otklone nedoumice u primjeni dokumenta, čuju sva otvorena pitanja iz ustanova i zajednički dogovore dalji koraci u pružanju podrške koja je obrazovno-vaspitnim ustanovama potrebna u ovoj oblasti. Savjetovanju je prisustvovalo 50 predstavnika obrazovno-vaspitnih ustanova (direktori, pedagozi, nastavnici).
- S obzirom da su na savjetovanju učesnici iz obrazovno-vaspitnih ustanova kao najveći izazov u radu sa ovom djecom istakli ocjenjivanje, Zavod je izradio i školama dostavio i *Smjernice za praćenje, procjenjivanje i ocjenjivanje učenika s drugih govornih područja u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori* – još jedan dokument kao vid podrške školama u ovoj kompleksnoj oblasti. Međutim, preduslov da ovaj instrument podrške zaživi i ima upotrebnu vrijednost, jeste podrška Ministarstva prosvjete u smislu prilagođavanja normativa (donošenje odredbe kojom se dozvoljava praćenje, procjenjivanje i ocjenjivanje na specifičan način). Zavod je Ministarstvu prosvjete dostavio Smjernice i preporuke u kom pravcu treba ići kada je u pitanju prilagođavanje normativa, ne bi li se uvažila specifičnost ukupnog obrazovno-vaspitnog rada sa ovom grupom učenika.

„Unapređivanje dokumenta *Standardi kompetencija nastavnika i direktora*, 2016, Zavod za školstvo“:

- Dokument nastao 2016. godine „Standardi kompetencija nastavnika i direktora“ naslanjao se na ono što smo u Crnoj Gori već imali, ali i na tadašnju praksu u razvijenijim zemljama svijeta (analizirani su standardi za nastavnike u Engleskoj, Škotskoj, Australiji i Kanadi, kao i ISSA-ini – *International Step by Step Association* – standardi i indikatori kvalitetne obrazovne prakse koji se odnose na nastavni proces usmjeren na učenika). Analiziran je i tadašnji okvir za profesionalni razvoj nastavnika engleskog jezika Britanskog savjeta *Dvanaest profesionalnih praksi*. Kako smo u Zavodu svjesni da su okolnosti u kojima se izvodi obrazovno-vaspitni rad značajno izmijenjenje novim izazovima sa kojima smo se suočili, te digitalizacijom kao neophodnošću koja prati izmijenjene okolnosti, pokrenuli smo proces ažuriranja postojećih standarda kompetencija. Stručni aktivni Zavoda su analizirali postojeći dokument, a kako uvijek želimo da čujemo i one kojih se direktno tiče naše djelovanje, organizovali smo okrugli sto na kome su predloženi naši prijedlozi za unapređivanje standarda nastavničkih kompetencija a kako bismo u razmjeni mišljenja sa onima kojih se to najviše tiče – nastavnicima, zajednički došli do najkvalitetnijeg rješenja. Okrugli sto na temu: „Unapređivanje standarda kompetencija nastavnika“, održan je 23. decembra 2022. godine. Učestvovalo je 56 nastavnika praktičara, predstavnika stručnih udruženja, nevladinih organizacija i institucija obrazovanja. Zaključci su upućeni svima koji su prisustvovali i svim rukovodiocima obrazovno-vaspitnih ustanova uz poziv da nakon razmatranja na stručnim aktivima, sugestije dostave Zavodu za školstvo.

SEKTOR ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA

I ODSJEK ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ OBRAZOVNOG SISTEMA

Realizovane aktivnosti:

Programski cilj 1. Unapređivanje obrazovanja – istraživanje i razvoj (istraživanja, analize, stručna mišljenja)

1.1. Analiza: *Eksterna evaluacija nastave/učenja u osnovnim školama za period 2018-2020. godine.*

1.2. Ispitivanje: *Mišljenje nastavnika o kvalitetu predmetnih programa za osnovnu školu.*

1.3. Ispitivanje: *Mišljenje zaposlenih u školama o aktivnostima i radu Zavoda za školstvo.*

1.4. U saradnji sa Zavodom za udžbenike i nastavna sredstva Crne Gore: *Istraživanje kvaliteta udžbeničkih kompleta (udžbenik, radna sveska/zbirka zadataka i priručnika za nastavnike iz predmeta: matematika, priroda i poznavanje društva za IV razred i predmeta: crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost, biologija i informatika za VI razred osnovne škole.*

1.5. Istraživanje *Komparativna analiza predmetnih programa osnovne škole i gimnazije.*

1.6. *Analize i stručna mišljenja (dato stručno mišljenje za 116 zahtjeva od NVO, Nacionalnog savjeta za obrazovanje, Ministarstva prosvjete, Univerziteta Crne Gore).*

Programski cilj 2. Unapređivanje obrazovanja – savjetovanja, okrugli stolovi
(Na osnovu inputa iz urađenih istraživanja, ispitivanja, analiza, konsultacija u okviru akcije "otvorena vrata" – *TEME: unapređivanje saradnje sa obrazovno-vaspitnim ustanovama, jačanje savjetodavne uloge Zavoda, snaženje uloge pedagoško-psihološke službe u školama, ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika, vršnjačko nasilje, status društvene i prirodno-matematičke grupe predmeta, međupredmetne oblasti, ...)*

2.1. Savjetovanja za rukovodioce obrazovno-vaspitnih ustanova „**Unapređivanje saradnje Zavoda za školstvo i obrazovno-vaspitnih ustanova**“. Savjetovanjima je prisustvovalo oko 189 rukovodilaca obrazovno-vaspitnih ustanova (predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola, muzičkih škola, resursnih centara i domova za učenike). Predstavljeni su i rezultati istraživanja: *Mišljenje zaposlenih u školama o aktivnostima i radu Zavoda za školstvo* (septembar 2022. godine).

2.2. Savjetovanja o ocjenjivanju. Zavod za školstvo je u okviru aktivnosti „otvorena vrata“ imao za cilj da predstavnicima osnovnih i srednjih škola približi stratešku orijentaciju u oblasti ocjenjivanja učenika. Težnja je da ocjenjivanje bude u funkciji razvoja učenika, u funkciji unapređivanja nastave i samog procesa učenja. Zato je važno da nastavnike usmjerimo ka tom cilju, stvorimo odgovarajući ambijent i budemo im podrška. Na savjetovanjima su govorili predstavnici radnih grupa koje su se prethodnih godina bavile unapređivanjem dokumenata o ocjenjivanju: predstavnici Zavoda za školstvo, Ministarstva prosvjete, Centra za stručno obrazovanje i direktorica osnovne škole iz Podgorice (za osnovne škole, 5. oktobra 2022. i srednje škole, 12. oktobra 2022. godine). Promocija priručnika za ocjenjivanje *Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenje nastave i učenja* (izgrađivanje kompetencija ocjenjivanja), realizovana je 11. oktobra 2022. godine. Promociji je prisustvovalo 50

nastavnika praktičara, predstavnika stručnih udruženja, stručnih saradnika, nevladinih udruženja, predstavnika Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, Ispitnog centra, Centra za stručno obrazovanje, Zavoda za školstvo i medija. U organizaciji Centra za stručno obrazovanje i Zavoda za školstvo, 20. oktobra je realizovano i online savjetovanje o ocjenjivanju za nastavnike opšteobrazovnih predmeta koji nastavu realizuju u okviru modularizovanih obrazovnih programa. Savjetovanje su realizovali predstavnici Odjeljenja za istraživanje i razvoj kvalifikacija – Centar za stručno obrazovanje i predstavnik Odsjeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema – Zavod za školstvo. Učesnici su još jednom upoznati sa svim aspektima sistema razvoja kvalifikacija i modularizovanih obrazovnih programa, kao i sa novinama u oblasti ocjenjivanja (ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređivanja nastave i učenja). Dobili su konkretna uputstva za evidentiranje časova opšteobrazovnih predmeta, ocjenjivanje opšteobrazovnih predmeta i popunjavanje odjeljenjske knjige.

2.3. Savjetovanje „Unapređivanje vaspitno-obrazovnog rada u domovima učenika“ za direktore i vaspitače u domovima učenika. Na savjetovanju su predstavljeni i rezultati istraživanja koje je sprovedla Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore „Položaj djece u domovima učenika/internatima u Crnoj Gori (oktobar 2022. godine). Nakon savjetovanja, na zahtjev direktora Doma učenika i studenata Podgorica, Dom su posjetili predstavnici Zavoda za školstvo, direktorica i predsjednik Tima za podršku ustanovama. Na sastanku u Domu učenika, kome su prisustvovali svi članovi uprave, direktor Doma upoznao je predstavnike Zavoda za školstvo sa organizacijom rada Doma učenika, materijalnim i pedagoškim resursima, kao i izazovima sa kojima se suočavaju u vaspitno-obrazovnom radu. Direktorica je istakla da će Zavod za školstvo, kao i do sada pružati Domu učenika podršku u svim aspektima kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada, te da se uvijek mogu obratiti za savjetodavnu stručnu pomoć. Nakon sastanka, predstavnici Zavoda su u pratnji direktora i uprave Doma, posjetili prostorije Doma učenika i upoznali se sa procesom izvođenja vaspitno-obrazovnog rada, kao i uslovima života i rada učenika u Domu.

Formirana je komisija koja na osnovu zaključaka sa savjetovanja i analize primjera dobre prakse iz drugih evropskih obrazovnih sistema, radi na unapređivanju dokumenta „Osnove programa vaspitnog rada u domovima učenika“.

2.4. Savjetovanje za rukovodioce i stručne saradnike na temu „Suzbijanje vršnjačkog nasilja u školama“. Savjetovanju je prisustvovalo 213 učesnika iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola, domova učenika, predstavnici nevladinih udruženja, Ministarstva prosvjete, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, više medijskih kuća.

2.5. Savjetovanje sa direktorima srednjih škola na temu: „Obrazovanje u oblasti smanjenja rizika od katastrofa“

2.6. Okrugli sto na temu „Uloga stručnih saradnika (pedagoga, psihologa) u vaspitno-obrazovnom radu“. Savjetovanju je prisustvovalo 36 stručnih saradnika iz predškolskih ustanova.

2.7. Okrugli sto na temu „Antifašizam u programima istorije u Crnoj Gori“. Govornici: pomoćnik direktora (Zavod za školstvo), direktor Direktorata za opšte, srednje, stručno i cjeloživotno obrazovanje (Ministarstvo prosvjete), profesorice istorije (JU Gimnazija „Slobodan Škerović“, JU Gimnazija „Tanasije Pejatović“ i JU Srednja stručna škola „Ivan Uskoković“), predsjednik Udruženja profesora istorije Crne Gore. Gosti: predstavnici Ministarstva prosvjete, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, Centra za stručno obrazovanje, Ispitnog centra, Univerziteta Crne

Gore, Crnogorske akademije nauka, nevladinih udruženja (Centar za građansko obrazovanje, Prosvjetna zajednica, Udruženje istoričara Crne Gore HIPMONT), Istorijskog instituta, Sindikata prosvjete.

2.8. Okrugli sto na temu: „Standardi kompetencija za rad nastavnika“. Učestvovalo je 56 nastavnika praktičara, predstavnika stručnih udruženja, nevladinih organizacija i državnih institucija.

Programski cilj 3. Unapređivanje programa – inoviranje Programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje

3.1. Imenovani radni timovi za izradu *Programa njege i vaspitno-obrazovnog rada sa djecom uzrasta do 3 godine* i *Programa za područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju od 3-6 godina*. Unaprijeđena verzija Programa izrađena do zadatog roka 01.06.2022. godine. Program je usvojen na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje 14. decembra 2022. godine.

Programski cilj 4. Podrška učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u njihovom razvoju – inkluzivno obrazovanje:

4.1. Mobilna služba, koju čini 27 stručnjaka, za školsku 2022/23. realizovala je 1392 polusatne aktivnosti. U MEIS sistem je uključen modul *osnovni elementi pristupačnosti*, pilotirana aplikacija za defektologe/logopede – sprovedena obuka 20. maja 2022.

4.2. Program Inovacije u inkluzivnom obrazovanju realizovan je kroz dva modula saradnje s Univerzitetom Crne Gore: Elektrotehničkim fakultetom – izrada didaktike 3D tehnologijom i Prirodno-matematičkim fakultetom – aplikacija veb platforma namijenjena djeci s posebnim obrazovnim potrebama za usvajanje socijalnih i akademskih vještina.

4.3. Zavod uz podršku UNICEF-a sprovodi program Cboard za svako dijete: podijeljen je 81 tablet uređaj, koji se primijenjuje u radu sa oko 200 djece.

4.4. Na osnovu petodnevno treninga (realizacija Unicef) tema: *Interpersonal communication and community engagement for inclusive education*, adaptiran materijal, urađene prezentacije i materijal za obuku nastavnika „Osnaživanje inkluzivnih kompetencija nastavnika“.

4.5. Održana online radionica o primjeni Individualnog tranzicionog plana 3 (ITP 3) – povezivanje srednje škole i univerziteta, za nastavnike svih srednjih škola.

4.6. Realizovana savjetovanja i sastanci sa ustanovama: 25 obrazovno-vaspitnih ustanova u vezi unapređivanja implementacije inkluzivnog obrazovanja.

4.7. Održano online savjetovanje za direktore i stručne službe: „Primjena asistivne tehnologije u radu s učenicima s posebnim obrazovnim potrebama“, prisustvovalo je 150 učesnika.

4.8. Savjetovanje „Unapređivanje kvaliteta i inkluzivnosti obrazovanja u digitalnom okruženju“. Program je dio šireg multisektorskog regionalnog programa koji sprovodi Regionalna Kancelarija UNICEF-a u Ženevi uz finansijsku podršku Evropske unije. Cilj ovog programa je da se pruži odgovor na negativan uticaj koji je Covid-19 pandemija imala na djecu i porodice i usmjeren je na unapređivanje i poboljšanje položaja djece na Zapadnom Balkanu.

4.9. Promocija sajta – „Svirajmo gitaru“ – sajt kao resurs za lica sa oštećenjem vida. Na promociji je predstavljen značaj asistivne tehnologije u učenju i napredovanju djece i mladih, uloga i značaj sajta „Svirajmo gitaru“, kako se on koristi i koliko može da doprinese boljem i savremenijem radu muzičkih škola. Moderatorica na događaju

je bila nadzornica/savjetnica za muzičko obrazovanje u Zavodu za školstvo (Odsjek za utvrđivanje kvaliteta).

Programski cilj 5: Unapređivanje obrazovanja – učešće u radnim grupama, komisijama, osmišljavanje i/ili učešće u realizaciji projekata i strategija, realizacija programa obuke, profesionalni razvoj zaposlenih u Odsjeku

5.1. Učešće u radnim tijelima i komisijama: u komisiji Ministarstva prosvjete za prirodnu grupu predmeta; izrada ispitnih kataloga za maturski ispit iz istorije, biologije i psihologije; izrada metodološkog uputstva za nastavnike: „Smjernice za vrednovanje i ocjenjivanje učenika sa drugih govornih područja“, u komisiji za rad na inoviranju standarda kompetencija za vaspitače u predškolskim ustanovama, stručne saradnike (pedagog, psiholog, logoped, defektolog), direktore predškolskih ustanova; u komisiji koja je uradila *Model samoprocjene na osnovu adaptiranog Indeksa za inkluziju* na osnovu kojeg su aktivnosti uključene u godišnji plan; u saradnji Zavoda za školstvo i neprofitne organizacije PH International u Crnoj Gori, i Američke Vlade/Biroa za međunarodne narkotike i poslove sprovođenja zakona (INL) izrada obrazovno-vaspitnog programa za učenike/ce VIII i/ili IX razreda osnovnih škola u Crnoj Gori: *Prava kultura djece i mladih*; u saradnji sa Ispitnim centrom Crne Gore adaptacija i priprema *Upitnika za učenike, nastavnike i roditelje* koji će se primjenjivati tokom PISA testiranja za 2025. godinu; u saradnji sa UNICEF-om i Zavodom za izdavanje udžbenika i nastavnih sredstava Crne Gore, izrada dokumenta: „Standardi kvaliteta digitalnih udžbenika i pomoćnih digitalnih obrazovnih materijala“; u komisiji koja je izradila *Smjernice za organizaciju vaspitno-obrazovnog rada i vođenje pedagoške dokumentacije u javnim i privatnim predškolskim ustanovama*; u komisiji za izradu internih procedura za Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema u skladu sa sistematizacijom; u stručnim aktivima Zavoda za školstvo; u toku 2022. godine samostalni savjetnici iz Odsjeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema, kao članovi komisija, učestvovali su u realizaciji 27 stručnih ispita za različita predmetna područja (pedagogije, psihologije, biologije, istorije i inkluzivnog obrazovanja).

5.2. Učešće u realizaciji ili osmišljavanju projekata i strategija: učešće u procesu korigovanja *Strategije o prevenciji pušenja*, izmjene u dokumentu koji je dostavljen IJZ CG; *Strategija djelovanja u situacijama rizika od katastrofa* u dijelu realizacije Akcionog plana za 2022. godinu u nadležnosti Zavoda za školstvo; **Projekat TALIS** – nacionalni menadžer projekta: komunikacija, koordinacija, izvještavanje; osmišljavanje i razvoj **projekta PISA 2025 – nauka u fokusu** Zavoda za školstvo i Ispitnog centra, realizovane su dvije prezentacije Projekta (na prvoj formirana Radna grupa za PISA 2025, testiranje, potom je prezentovan međuinstitucionalnoj radnoj grupi i predstavnicima 2 univerziteta, UNICEF-a); upućeni dopis i uputstva školama za formiranje školskih timova za rad na Projektu PISA 2025 – nauka u fokusu, u svim školama, razrađeni materijali za početak rada Radne grupe na objavljenim zadacima, pripremljeni prateći materijali za distribuciju zadataka (uputstva za nastavnike); **Platforma za digitalno učenje**, informisanje i saradnja koju podržava Unicef, aktivnosti, igre i materijali za rad s djecom predškolskog uzrasta, za kadar predškolskih ustanova za primjenu i terenski rad na osnovu ranije pripremljenih formulara i procedura u radu s djecom RAE populacije.

5.3. Realizacija programa obuke: savjetnici Odsjeka su realizovali 31 obuku na temu inkluzivnog obrazovanja, obrazovanja u oblasti smanjenja rizika od katastrofa, psihosocijalne podrške djeci/učenicima u stresnim situacijama i unapređenja rada

direktora vaspitno-obrazovnih ustanova. Na seminarima je bilo prisutno 725 nastavnika.

5.4. Profesionalni razvoj zaposlenih u Odsjeku: *studijska posjeta Sloveniji* sa ciljem razmjene iskustava u implementaciji kurikuluma osnovnih i srednjih škola, učesnici iz Odsjeka: Radoje Novović i Blaženka Petričević; *studijska posjeta Kosovu* – u organizaciji Pedagoškog fakulteta Univerziteta "Isa Boletini" u Mitrovici, od 30. novembra do 2. decembra 2022. godine, realizovana je Međunarodna konferencija na temu: "Opterećenost kurikuluma – uticaj na postignuća i blagostanje učenika i nastavnika" i prezentovan rad Zavoda za školstvo na temu: *Uticaj smanjenja broja časova i redukovano sadržaja udžbenika na kvalitet nastave i opterećenost učenika*, učesnici: Radoje Novović iz Odsjeka i Anton Gojčaj, nadzornik u Odsjeku za utvrđivanje kvaliteta obrazovanja.

II ODSJEK ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

Realizovane aktivnosti:

Programski cilj 1. Saradnja sa Savjetom Evrope:

1.1. Učešće u radu Nadzornog odbora za obrazovanje Savjeta Evrope (Steering Committee for Education – CDEDU) – 2. sastanak, održan 29. i 30. septembra 2022. u Strazburu; pisanje izvještaja, učešće u istraživanjima Savjeta Evrope i imenovanje koordinatora za Crnu Goru u mrežama i projektima SE: *Mreža savjetnika za obrazovnu politiku (EPAN)*, *Obrazovanje za digitalno građanstvo (DCE)*, *Platforma o etici, transparentnosti i integritetu u obrazovanju (ETINED)* i inicijativa *Obrazovanje u vrijeme krize*; učešće na 5. (onlajn) sastanku mreže Obrazovanje za digitalno građanstvo, Savjet Evrope, 31.05. i 1.06.2022. godine, priprema izvještaja i plana aktivnosti.

1.2. Učešće u radu *Evropskog centra za moderne jezike*: sastanak nacionalnih koordinatora 24. i 25. maj 2022. godine, 31. sastanak Upravnog odbora 14-15. jun 2022, konferencija *Deset godina saradnje Evropskog centra za moderne jezike i Evropske komisije*, 13. i 14. decembar 2022. u Gracu. Selekcija i imenovanje učesnika na radionicama Evropskog centra za moderne jezike, u skladu sa definisanim kriterijumima, i to: *Transversal competences in foreign language education*, 8-9. februar 2022. i *CLIL in languages other than English*, 16-17. novembar 2022. godine; učešće u istraživanju Evropskog centra za moderne jezike o prioritetima jezičkog obrazovanja u zemljama članicama. Organizacija seminara *Developing online teaching skills for the 21st century classroom*, u saradnji sa Filološkim fakultetom (14. i 15. oktobra 2022. u Zavodu za školstvo). U saradnji sa Evropskim centrom, učešće u organizaciji godišnje konferencije *ELTAM-a, Integrating Global Issues in English/Foreign Language Teaching* – 7. i 8. maj 2022. godine. Promocija obilježavanja Evropskog dana jezika, u saradnji sa Udruženjem nastavnika engleskog jezika – ELTAM.

Programski cilj 2. Koordinacija i realizacija aktivnosti Erasmus+ projekta **Nastavi da se usavršavaš! (Keep Educating yourself – KEY)**:

2.1. Koordinacija Projektnog tima i saradnja sa Filozofskim fakultetom iz Nikšića i JPU „Ljubica Popović“ iz Podgorice; priprema članka za publikaciju *Learning from the Erasmus+ KEY project: a reflective case study and stepped toolkit approach* <https://projectkey.net/en/downloads/publikacije-i-izvestaji/>; priprema članka *Uticaj COVID 19 na predškolsko vaspitanje i obrazovanje u Crnoj Gori*; organizacija studijske posjete Birmingham City University, Velika Britanija, 12- 17. jun 2022. godine; učešće na sastanku Upravnog odbora projekta i seminaru za projektne

timove, 5-6. septembar 2022, Novi Sad; učešće na sastanku projektnih timova, 10-12. oktobar 2022, Nikšić; sastanak Upravnog odbora projekta na nivou Crne Gore, 26. oktobar 2022. Zavod za školstvo, Podgorica; priprema prezentacije i učešće na završnoj konferenciji projekta, 8-10. novembar 2022, Novi Sad; priprema završnog narativnog i finansijskog izvještaja.

OPIS I REZULTATI: Projektni konzorcijum je činilo 17 institucija iz 6 zemalja - Crne Gore, Srbije, Rumunije, Mađarske, Slovenije i Velike Britanije. Na osnovu analize potreba vaspitača za stručnim usavršavanjem i pregleda sistema profesionalnog razvoja vaspitača u zemljama partnerima koji je prikazan u publikaciji "Analiza profesionalnog razvoja vaspitača u Srbiji, Crnoj Gori, Mađarskoj, Rumuniji, Sloveniji i Velikoj Britaniji", pripremljeni su programi obuke za vaspitače. U Crnoj Gori je Studijski program za predškolsko vaspitanje Filozofskog fakulteta pripremio 10 programa obuke, od kojih je 4 akreditovano u Katalogu programa stručnog usavršavanja nastavnika 2020-2022, a 6 programa u Katalogu programa 2022-2024. Pored toga što su poslužili kao polazna osnova za osmišljavanje programa obuke, nalazi istraživanja su pretočeni u prijedloge i preporuke za unapređenje aktuelnog koncepta profesionalnog usavršavanja vaspitača. Takođe, jedan od rezultata projekta je osnivanje i opremanje Centara za obuku na visokoškolskim institucijama. U okviru centara, na 6 fakulteta, obuku je do sada prošlo oko 600 vaspitača i stručnih saradnika. Svoj put ka novoosnovanim centrima, partneri su opisali u publikaciji "Learning from the Erasmus+ Keep Educating Yourself Project: A reflective case study and stepped toolkit approach". Na završnoj konferenciji je istaknuto da je KEY projektom **potvrđena potreba za postojanjem sistemskog pristupa cjeloživotnom obrazovanju vaspitača, i njegovi rezultati mogu uticati na predškolsku obrazovnu zajednicu i donijeti veću vrijednost profesiji vaspitača.**

Programski cilj 3. Implementacija Obrazovanja za održivi razvoj:

3.1. Priprema i raspisivanje poziva za mlade za učešće u UNESCO-voj anketi: *Iskustva i vizije mladih o obrazovanju o klimatskim promjenama*; priprema i raspisivanje poziva za seriju *Dijalog o ciljevima održivog razvoja za mlade*; priprema izvještaja za Panevropski kongres o globalnom obrazovanju, 31. maj – 1. jun; koordinacija učešća na takmičenju „Nacionalna Ekološka Olimpijada NEO2022“ koje je sproveo Centar za razvoj kreativnosti Cezar; objavljivanje poziva i koordinacija ENO Akcije sadnje „Zasadi drvo i brini o miru“; objavljivanje poziva za međunarodno takmičenje "Children's Climate Prize"; učešće na seminaru za trenere Modul 1 i Modul 2 „Metodologije – predloženi didaktički pristupi za obrazovanje o vodi“ (online 23. februar 2022 i online 9. mart 2022) u organizaciji Međunarodnog centra za Mediteransku regiju (WES-Mediteran); učešće na međunarodnoj online konferenciji „Implementacija obrazovanja za održivi razvoj kroz školski kurikulum“ (UNECE od 28. do 30. marta 2022); učešće na 2. online konsultativnom sastanku za pripremu „Samita o transformaciji obrazovanja“ na temu „Učenje i vještine za život, rad i održivi razvoj“ (10. jun 2022); učešće u radu (online) UNECE Upravnog odbora o obrazovanju za održivi razvoj (30. i 31. maj 2022); izrada izvještaja o napretku u implementaciji obrazovanja za održivi razvoj u skladu sa UNECE Strategijom obrazovanja za održivi razvoj (2022-2030); priprema izvještaja za obrazovanje i prisustvo konferenciji Regionalni forum o održivom razvoju za UNECE region (6-7. april 2022); priprema informacija o obrazovanju za održivi razvoj za sastanak ministara u Nikoziji (5-7. oktobar 2022); učešće u radu UNECE Ad hoc radne grupe za izradu indikatora za praćenje implementacije Strategije obrazovanja za održivi razvoj do 2030. godine; pisanje izvještaja o aktivnostima koje su realizovane u Crnoj Gori za GENE mrežu za 46. okrugli sto i izvještavanje o aktivnostima koje su

realizovane u Crnoj Gori za GENE mrežu za 46. okrugli sto (30. marta i 4. aprila 2022).

Programski cilj 4. Sprovođenje međunarodnog programa Eko-škole u Crnoj Gori:

4.1. Reakreditacija i akreditacija škola i vrtića za dodjelu Zelene zastave i sertifikata o sticanju statusa međunarodne Eko-škole; dodavanje dokumenata i podataka na Podio (međunarodna platforma programa); organizacija međunarodnih vebinara (priprema vebinara, odabir nastavnika, odabir priprema za nastavu...); godišnji sastanak nacionalnih operatera (online 1-3. marta 2022); raspisivanje VII poziva za uključivanje škola u sprovođenje programa i V poziva za dodjelu nagrade Zelena zastava; prisustvo sastanku nacionalnih koordinatora za sprovođenje programa Eko-škole 16. februara 2022. (online); pokretanje i koordinacija GAIA 20:30 kampanja o biodiverzitetu koju sprovodi Fondacija za ekološku edukaciju (FEE); odabir i slanje tri najbolja scenarija za nastavu, na temu Zaštita biodiverziteta, za konkurs koji je pokrenula Fondacija za ekološku edukaciju (FEE); evaluacija projekata za međunarodno takmičenje *The GAIA 20:30 Biodiversity* Fondacije za ekološku edukaciju (FEE); prezentacija programa i obilazak škola/vrtića koji počinju sprovođenje programa od školske 2022/23. godine; odabir škola, izrada veb stranice na Podio platformi, osmišljavanje programa i angažovanje trkača za međunarodnu štafetnu trku „Ponestaje nam vremena“ i organizacija međunarodne štafetne trke „Ponestaje nam vremena“ u Crnoj Gori – 22. oktobar 2022; organizacija sastanaka Upravnog odbora Eko-škola; izrada online platforme za Eko-škole u Crnoj Gori; konsultacije sa školama i praćenje kampanje Globalni dani – „Ponestaje nam vremena“ od 30. septembra do 3. novembra; priprema, raspisivanje i evaluacija pristiglih radova za konkurs "ENERGIJA PODVUČENO ZELENOM" iz oblasti zaštite životne sredine u saradnji sa Crnogorskim elektrodistributivnim sistemom; organizacija i dodjela nagrade Zelena zastava i sertifikata o sticanju statusa međunarodne Eko-škole u saradnji sa Sistemom Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori 14. decembra 2022. godine.

Programski cilj 5. Implementacija preduzetničkog učenja:

5.1. Obilazak škola, saradnja sa koordinatorima, unapređivanje aktivnosti koje se sprovode na nivou škole; pisanje izvještaja koji proizilaze iz obaveza planiranih Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje; učešće u radu komisije za izradu Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje (2020–2024); izrada Akcionog plana za 2022. godinu u skladu sa Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje (2020–2024); učešće u radu Nacionalnog partnerstva za preduzetništvo.

Programski cilj 6. Koordinacija i realizacija aktivnosti iz programa „Unapređivanje kvaliteta i inkluzivnosti obrazovanja u digitalnom okruženju“ LearnIn inicijativa (Zavod za školstvo i UNICEF):

6.1. Prilagođavanje predloženih projektnih aktivnosti u skladu sa mogućnostima rada na daljinu; učešću u radu radne grupe za izradu programa obuke za nastavnike (3 dvodnevna modula); izrada smjernica za izradu Vodiča za unapređivanje kvaliteta i inkluzivnosti obrazovanja u digitalnom okruženju; selekcija škola i nastavnika i izrada platforme za nastavnike, trenere i školski menadžment; odabir i obuka 48 trenera za sprovođenje obuke nastavnika; organizacija i praćenje 146 dvodневnih seminara; izrada indikatora i protokola za praćenje integracije projektnih aktivnosti na nivou obrazovno-vaspitnih ustanova; online sastanci sa upravama, koordinatorima za KPR i nastavnicima (180 sastanaka); analiza scenarija za nastavu; organizovanje i realizacija informativnog sastanaka za sve direktore odabranih obrazovno-vaspitnih ustanova; organizovanje i realizacija informativnog sastanaka za roditelje

predstavničke Upravnog odbora odabranih obrazovno-vaspitnih ustanova; izrada online platforme za monitoringa za evaluaciju škola nakon sprovedene obuke; analiza izvještaja školskih koordinatora i izrada 1400 sertifikata za nastavnike koji su uspješno završili obuku; učešće u pripremi i pružanje podrške tokom Eksterne razvojne evaluacije koja je sprovedena od strane kancelarije UNICEF-a iz Ženeve: prilagođavanje i dostavljanje online upitnika istraživanja za 1400 nastavnika, upitnika za fokus grupe i upitnika za individualne intervju; komunikacija sa školama, organizacija posjete i praćenje konsultantkinje tokom sprovođenja individualnih intervjua u školama (septembar 2022. godine – JU OŠ „Dr Dragiša Ivanović“, Podgorica, JU Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ Danilovgrad, JU OŠ „Mileva Lajović“ Nikšić, JU OŠ „Salko Aljković“ Pljevlja i JU OŠ „Narodni heroj Savo Ilić“ Kotor); predstavljanje rezultata programa (Zavod za školstvo, 13. decembar 2022. godine); učešće u završnoj regionalnoj konferenciji „Predstavljanje rezultata projekta“ (online kancelarija UNICEF-a Ženeva 15. decembra 2022.); priprema narativnih i finansijskih izvještaja.

Programski cilj 7. Članstvo u CIDREE mreži (Konzorcijum institucija za razvoj i istraživanja u obrazovanju u Evropi):

7.1. Vebinari: *Uključivanje učenika iz Ukrajine u obrazovni proces zemlje domaćina* (29. mart 2022), *Strategije za nadoknadu izgubljenog učenja* (14. april 2022) i *Specifičnosti kurikuluma u srednjoj školi* (8. jun 2022.); prisustvo sastanku CIDREE nacionalnih koordinatora (Brisel, 21-22. april 2022); učešće u radu godišnea CIDREE konferencije i prisustvo sastanku CIDREE nacionalnih koordinatora (Oslo 10-11. novembar 2022); komunikacija sa urednikom publikacije i prevođenje članka *Dimenzije predškolskog kurikuluma u Crnoj Gori-prednosti i izazovi*, autora prof. dr Tatjane Novović i Nataše Golubović, za godišnju publikaciju CIDREE.

[cidree_yearbook_2022_quality_and_curricula_in_early_childhood_education_and_care.pdf](#)

Programski cilj 8. Ostale aktivnosti:

8.1. Ažuriranje internet stranice Zavoda: priprema informacija za veb sajt; uređivanje; kreiranje novih stranica i linkova; dodavanje dokumenata.

8.2. Prevođenje materijala, stručnih tekstova i projektnih prijedloga za potrebe ostalih odsjeka.

8.3. Digitalno obrazovanje: učešće u radu Komisije za praćenje realizacije Strategije za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027; objavljivanje poziva za "Međunarodno takmičenje talentovanih učenika iz informatike INFOS2022" u organizaciji Centra za razvoj kreativnosti Cezar; učešće u radu radnog tima za sprovođenje pilot projekta za uspostavljanje platforme za online učenje (Digitalna škola); prisustvo završnoj konferenciji „Škole za 21. vijek“ (Britanski savjet, Podgorica 27. april 2022.)

8.4. Ostale aktivnosti - učešće u radnim grupama, komisijama, osmišljavanje i/ili učešće u realizaciji projekata i strategija, realizacija programa obuke, profesionalni razvoj zaposlenih u Odsjeku:

ERASMUS+ projekat za izgradnju kapaciteta u oblasti stručnog obrazovanja i obuke - *Vocational Education and Training PROvision with ENTrepreneurial – Vocational Education and Training PROvision with ENTrepreneurial Education Uptake in the Region (VETpreneur)* – Koordinator projekta je Srbija, a partneri u projektu iz Crne Gore su Junior Achievement Montenegro i Zavod za školstvo – realizacija počinje u januaru 2023. godine; izrada Programa za engleski jezik u okviru Programa za

područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju od 3-6 godina; učešće u radu Komisije za izradu *Smjernica za uključivanje učenika sa drugih govornih područja u obrazovno-vaspitne ustanove u Crnoj Gori* i savjetovanju za direktore škola za implementaciju *Smjernica*; učešće u izradi internih procedura Zavoda za školstvo; učešće u realizaciji studijske posjete delegacije Nacionalnog centra za unapređenje kvalifikacija pedagoških specijalista, pri Ministarstvu prosvjete i nauke Republike Bugarske, Zavodu za školstvo, 4. i 5. maja 2022.godine; organizacija studijske posjete predstavnika Zavoda za školstvo Crne Gore Zavodu za školstvo Republike Slovenije, 5-7. decembar 2022; učešće na 10. sastanku mreže za obuku nastavnika u okviru *Inicijative za reformu obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi - ERI SEE*, Beč, 5. i 6. decembar 2022; prisustvo konferenciji *Unapređenje kvaliteta obrazovanja i obuke* u organizaciji ERI SEE; učešće u radu stručnih aktiva Zavoda za školstvo; učešće u izradi međusektorske analize u Zavodu za školstvo; učešće u radu radne grupe za izradu obrazovnog programa Tehničar zaštite životne sredine; učešće u radu Radnog tima za realizaciju aktivnosti u projektu „Montenegro makers robotičke lige za osnovce“; učešće u radu radne grupe za evaluaciju vaspitno-obrazovnog rada ključna oblast Obrazovna i vaspitna postignuća; pohađanje seminara (online) *Nadoknada izgubljenog učenja tokom COVID pandemije u organizaciji UNICEF-a* kancelarija u Ženevi (29. i 30. juna i 1. jula); izvještavanja za Eurydice mrežu (popunjavanje upitnika; adaptacija nacionalne stranice i izrada izvještaja o raznim pitanjima); učešće u radu radne grupe za izradu Akcionog plana 2023-2025 u odnosu na strateški dokument *Program kontrole upotrebe duvanskih proizvoda u Crnoj Gori*; učešće u radu Sektorske komisije za interdisciplinarna područja; učešće u radu radne grupe za praćenje i sprovođenje Akcionog plana *Programa razvoja zdravstvenog turizma Crne Gore*.

SEKTOR ZA NASTAVU

III ODSJEK ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA

Realizovane aktivnosti:

Programski cilj 1. Utvrđivanje kvaliteta rada obrazovno-vaspitnih ustanova:

1.1. Redovno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada nije realizovano u prvoj polovini 2022. godine.

Redovno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada realizovano je u periodu od sredine septembra do kraja decembra 2022. godine, u 34 obrazovno-vaspitne ustanove:

- 21 osnovnu školu,
- 9 srednjih škola , i
- 4 predškolske ustanove.

Na osnovu preporuka Kolegijuma i Tima za podršku obrazovno-vaspitnim ustanovama, prilikom utvrđivanja kvaliteta rada obrazovno-vaspitnih ustanova, prostor je po prvi put dat i nastavi/učenju izbornih predmeta i tematskom eksternom utvrđivanju kvaliteta: rad timova – rad na prevenciji i suzbijanju vršnjačkog nasilja, rad Učeničkog parlamenta; funkcionisanje stručnih službi... Potreba za ovim javila se nakon analize izvještaja o nadzoru, izvještaja timova koji funkcionišu na nivou obrazovno-vaspitnih ustanova, savjetovanja sa stručnim saradnicima. Pokrenuta je

aktivnost definisanja indikatora za utvrđivanje kvaliteta rada pedagoško-psihološke službe.

Programski cilj 2. Izvještavanje o kvalitetu rada nadzoranih ustanova:

2.1. Izrada *Godišnjeg izvještaja o kvalitetu rada nadzoranih ustanova u 2022. godini.*

2.2. Izrada i priprema *izvještaja o nadzoru* za objavljivanje na sajtu Zavoda za školstvo i dostavljanje obrazovno-vaspitnim ustanovama i nadležnom Ministarstvu.

Programski cilj 3. Ostale aktivnosti – saradnja, učešće u radnim grupama, komisijama, osmišljavanje i/ili učešće u realizaciji projekata i strategija, profesionalni razvoj zaposlenih u Odsjeku:

3.1. Saradnja sa: Britanskim savjetom, Zavodom za vrednovanje kvaliteta vaspitanja i obrazovanja Srbije, Ministarstvom prosvjete Federacije BiH, SICI (Standing International Conference of National and Regional Inspectorates of Education), ERI SEE (Education Reform Initiative of South East Europe); saradnja sa Evropskom trening fondacijom (ETF) na temu "Osiguranje kvaliteta u stručnom obrazovanju" (CSO); saradnja sa Ministarstvom prosvjete i UNICEF-om u okviru projekta "Uspostavljanje online platforme za učenje i podrška razvoju servisa i digitalizaciji obrazovanja" – recenzije materijala kreiranih za potrebe online platforme; u saradnji sa nacionalnom koordinatorkom za Crnu Goru Evropske asocijacije za muziku u školama, učešće u inicijativi uspostavljanja Evropskog dana muzike u školama (EuDaMus) koji se širom Evrope obilježava 15. marta (cilj ove inicijative je da se ukaže na značaj muzičkog obrazovanja, predmeta Muzička kultura i Muzička umjetnost i uopšte, uloge koju za razvoj djeteta ima sama muzika); saradnja sa stručnim udruženjima nastavnika; uspostavljanje i planiranje dalje saradnje sa strukovnim udruženjima (Udruženje pedagoga, Udruženje psihologa, Udruženje logopeda, Udruženje defektologa, Udruženje vaspitača).

3.2. Učešće predstavnika Odsjeka (prosvjetnih nadzornika) u drugim aktivnostima (konferencije, projekti, komisije, radne grupe, tijela, profesionalni razvoj i dr.): Godišnja EPAL konferencija na temu "Umjetnost i kultura u obrazovanju odraslih", održana u Budvi, 2. i 3. decembra – Zavod za školstvo je nadzornica-savjetnica za muzičku kulturu, i izlagala na temu „Kultura i umjetnost kroz osnovno i srednje obrazovanje”; učešće na savjetovanju "Razmatranje Metodologije za obezbjeđivanje i unapređivanje obrazovno-vaspitnog kvaliteta rada ustanova u Crnoj Gori" i "Eksterno vrednovanje obrazovnih ustanova u Srbiji" u organizaciji Zavoda za školstvo u cilju razmjene iskustva i poboljšanja vrednovanja rada u obrazovno-vaspitnim ustanovama; učešće na Međunarodnoj konferenciji "Kurikularna preopterećenost, uticaj na postignuća učenika i dobrobit učenika i nastavnika", održanoj u Mitrovici (Kosovo), gdje je održana prezentacija teksta „Uticaj smanjenja broja časova i redukovano sadržaja udžbenika na kvalitet nastave i opterećenost učenika"; izdavanje *stručnog mišljenja o kvalitetu rada* direktora i pomoćnika direktora škole; učešće u izradi prijedloga internih procedura ZzŠ; rad u komisijama za inoviranje programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje; učešće u komisiji Ministarstva prosvjete za praćenje realizacije Strategije ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja; rad u komisijama koje su formirane na nivou Zavoda za školstvo a sa ciljem unapređenja postojećih dokumenata od važnosti za utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama; učešće u radu stručnih aktivna Zavoda; rad u komisijama za polaganje stručnih ispita nastavnika, vaspitača i pedagoga pripravnika; rad u radnim grupama za razvoj ishoda učenja ključnih

kompetencija u okviru EU Projekta „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore“; izrada teksta za publikaciju CIDREE „Dimenzije predškolskog kurikuluma u Crnoj Gori – prednosti i izazovi“; učešće na edukacijama u organizaciji Uprave za kadrove (Emocionalna inteligencija, Rješavanje konfliktnih situacija, Pravni poredak Evropske unije, načela supremacije (online), Zabrana diskriminacije (online), Timski rad); onlajn konferencija na temu „Evropski jezički portfolio“ (ECML); učešće na okruglom stolu „Uloga PP službe u predškolskim ustanovama“; učešće u studijskoj posjeti delegacije Nacionalnog centra za unapređenje kvaliteta pedagoških specijalista pri Ministarstvu prosvjete i nauke Bugarske; učešće u studijskoj posjeti Sloveniji – Odsjek predstavljali Radovan Ognjanović i Aleksandra Vešović-Ivanović.

IV ODSJEK ZA KONTINUIRANI PROFESIONALNI RAZVOJ

Realizovane aktivnosti:

Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj je djelimično realizovao aktivnosti definisane programskim ciljevima za 2022. godinu.

Usljed nefunkcionisanja Nacionalnog savjeta za obrazovanje u periodu od decembra 2021. do jula 2022. godine, Katalog stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2022-2024. godinu usvojen je sa zakašnjenjem te nijesu postojali uslovi za nesmetano i kontinuirano realizovanje stručnog usavršavanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika u školama/vrtićima sve do početka oktobra 2022. godine.

Blagovremeno je urađena analiza potreba nastavnika za profesionalnim razvojem na osnovu analize izvještaja Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta rada i evaluacije Odsjeka za KPR. Na konkurs je pristiglo 455 programa, koje je vrednovala Komisija za vrednovanje i izbor programa formirana od strane Zavoda za školstvo. Nacionalni savjet je Odlukom o izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika za period 2022-2024.godina br.19-05-119/22-6419/51-54 od 29.07.2022. godine je odobrio 279 programa stručnog usavršavanja. U ponovljenom postupku formirana je radna grupa u sastavu: Dragana Radunović i Mladen Janković (Gimnazija „Slobodan Škerović“) i Ivana Vukčević (ICCG) koja je pristupila izboru naknadno pristiglih programa obuke i onih koje je Nacionalni savjet u prvom krugu odlučivanja odbio zbog sumnje o mogućem konfliktu interesa. Radna grupa je vrednovala i programe od posebnog značaja za obrazovni sistem.

Na zahtjev Zavoda za školstvo Nacionalni savjet je Odlukom br.01-011/22-819/3 od 19.09.2022. naknadno akreditovao još 31 programa obuke, tako da je u Katalogu ukupno **310 programa**.

Programski cilj 1. Podrška predškolskim ustanovama/školama, domovima učenika – nastavnicima, direktorima, pomoćnicima direktora i stručnim saradnicima u njihovom profesionalnom razvoju: organizovanje i realizacija programa obuke za sve nivoe douniverzitetskog obrazovanja

1.1. Realizovani programi stručnog usavršavanja za 2022. godinu:

Akcionim planom Odsjeka (**period oktobar-decembar 2022**) za organizaciju i realizaciju programa obuke planirano je održavanje **35 seminara – 2336 polaznika**¹ namijenjenih vaspitačima, nastavnicima u osnovnim školama, gimnazijama i nastavnicima opšteobrazovne grupe predmeta u srednjim stručnim školama, vaspitačima u domovima učenika i resursnim centrima, stručnim saradnicima, pomoćnicima direktora i direktorima. Svi planirani seminari su uspješno realizovani uprkos problemima koji su nastali usljed hakerskih napada na informacijski sistem i otežanoj komunikaciji sa školama/vrtićima. Pri izboru seminara vodilo se računa o potrebama nastavnika/škola (eksterna i interna evaluacija), obavezama iz strategija koje je donijela Vlada Crne Gore kao i potrebama obrazovnog sistema. Problem sa kojim smo se suočili u realizaciji programa obuka ogledao se u potrebi da se, odmah nakon donošenja Odluke Nacionalnog savjeta od 19. septembra 2022., pristupi organizaciji obuka za nastavnike kojima je Licenca za rad istekla do kraja 2022. godine. U cilju obezbjeđivanja uslova da nastavnici izvrše svoje zakonom definisane obaveze za obnavljanje Licence, Odsjek za KPR je organizovao **tri ciljne obuke** za ovu kategoriju nastavnika. Obukama je prethodila saradnja sa školama/vrtićima u cilju prikupljanja podataka o nastavnicima kojima nedostaju sati obuke za relicenciranje. Takođe, organizovane su **dvije obuke** za nastavnike koji su nezaposleni, među kojima je značajan broj onih kojima je istekla Licenca za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama. Iz Akcionog plana oktobar-decembar 2022. realizovane su obuke iz prioritarnih oblasti: **metode učenja (6), prevencija nasilja (5), inkluzivno obrazovanje (3), digitalne kompetencije (6) i obuke iz važećih strategija Vlade Crne Gore (6)**.

1.2. U 2022. godini realizovani su moduli iz **Programa obuke za rukovodioce vaspitno-obrazovnih ustanova** sa novoimenovanim direktorima obrazovno-vaspitnih ustanova u 2021. i 2022. godini, a na osnovu odluka Ministarstva prosvjete. Obukama je pristupilo ukupno 103 rukovodioca obrazovno-vaspitnih ustanova. U 2022. godini održane su dvodnevni moduli: **Nastava/učenje, četiri grupe – 91 direktor i dvije grupe – 47 direktora za modul Obezbeđivanje kvaliteta rada škola**. Module su pohađali direktori i direktorice iz svih opština u Crnoj Gori, a koji se nalaze u evidenciji Zavoda. Kao treneri angažovani su univerzitetski profesori, savjetnici iz Zavoda za školstvo i Ispitnog centra.

2. Praćenje i podrška PRNŠ/V-a modela (profesionalni razvoj na nivou škole/vrtića); kontinuirano unapređivanje sistema profesionalnog razvoja nastavnika:

2.1. Nakon što je redefinisana lista zaduženja nacionalnih koordinatorki, a u cilju podsticanja i podsjećanja predstavnika predškolskih ustanova, škola, domova učenika, muzičkih škola i resursnih centara na njihove obaveze kada je u pitanju PRNŠ/V, Odsjek za KPR je imao stalnu komunikaciju sa koordinatorkama za PRNŠ/V. Sa početkom školske 2021/22. godine u značajnom broju škola došlo je do imenovanja novih koordinatorka za PRNŠ/V što je uslovilo potrebu realizacije savjetovanja, ukupno četiri koja su održana 6. i 7. oktobra 2022. godine. Na savjetovanja, održana u Zavodu za školstvo, odazvalo se **72** koordinatorka/ki iz svih opština. Savjetnice iz Odsjeka za KPR upoznale su prisutne sa sistemom profesionalnog razvoja, ulogom koordinatorka za PRNŠ/V u školama, planskom dokumentacijom koja se odnosi na sistem profesionalnog razvoja te ključnim

¹ Ovom statistikom, pored obuka iz Akcionog plana oktobar-decembar, obuhvaćene su i sve obuke koje su realizovane u toku 2022. godine (i online obuke).

segmentima sistema i uslovima za njegovo uspješno funkcionisanje. Koordinatorima je nakon obuke putem mejla dostavljena publikacija: *Priručnik za profesionalni razvoj na nivou škole*, 3.dopunjeno izdanje kao i PPT prezentacija sa savjetovanja. Koordinator za PRNŠ/V su imali priliku da otklone sve nedoumice u vezi sa izradom: Plana PRNŠ/V za 2022/23, Izvještaj o samoevaluaciji 2021/22. i ličnih planova profesionalnog razvoja nastavnika. Poseban akcenat na savjetovanjima je stavljen na ulogu timova za PRNŠ/V i ulogu direktora u praćenju i podsticanju profesionalnog razvoja zaposlenih. Pored toga, savjetnice iz Odsjeka za KPR su obavijestile prisutne koordinate o zaduženjima nacionalnih koordinatorki i načinima ostvarivanja komunikacije i podrške koje od njih mogu dobiti.

Programski cilj 3. Formiranje trenerskih timova:

3.1. U 2022. godini nije realizovan program obuke za trenere. Realizacija je planirana za januar (23-26. januara 2023. godine) i program obuke će u svrhu profesionalnog razvoja pohađati savjetnici/nadzornici Zavoda za školstvo koji ne posjeduju sertifikat za trenerski rad.

U saradnji sa Unicefom u 2023. godini planirana je i obuka trenere za SEV program.

Programski cilj 4. Unapređenje saradnje sa institucijama koje obrazuju nastavnike ili nude programe stručnog usavršavanja nastavnika:

4.1. Saradnja sa institucijama koje obrazuju nastavnike u najvećoj mjeri odnosila se na angažovanje univerzitetskih profesora kao trenera na obukama za nastavnike i direktore obrazovno-vaspitnih ustanova. U tom smislu, Odsjek je imao najbolju saradnju sa Filološkim fakultetom. Ostvarena je kvalitetna saradnja sa NVO, naročito sa Institutom za medije Crne Gore na planu implementacije Medijske pismenosti u kurikulum za osnovnu školu. Urađena je evaluacija predmetnog programa Medijska pismenost – izborni predmet za 3. ciklus osnovne škole i recenzija programa.

U junu 2022. godine ostvarena je saradnja i sa CGO kroz učešće predstavnice Zavoda za školstvo na Konferenciji *Medijska pismenost i mladi*.

Programski cilj 5. Realizacija i unapređivanje programa stručnog usavršavanja koji se realizuju u saradnji sa međunarodnim institucijama i drugim partnerima i NVO:

5.1. U saradnji sa UNICEF-om, realizovane su aktivnosti u okviru programa **“Moje vrijednosti i vrline-Podrška razvoju socio-emocionalnih vještina učenika i učenica”**, koje se odnose na realizaciju programa obuke, monitoring i evaluaciju programa. Realizovane su tri obuke “Moje vrijednosti i vrline” na zahtjev Gimnazije “Slobodan Škerović” i OŠ “Mileva Lajović Lalatović” sa 64 polaznika. Održana je Konferencija pod nazivom **Konferencija o iskustvima u praćenju i razvoju SEV-a i razmjeni praksi „Moje vrijednosti i vrline-Razvoj socijalnih i emocionalnih vještina učenika i učenica“ na kojoj su učestvovali** direktori/ice i stručni saradnici/ce u školama iz Podgorice i Danilovgrada. U okviru programa realizovan je i potprogram “VIVUM” kojim su obuhvaćeni učenici i učenice pet srednjih muzičkih škola iz Kotora, Tivta, Nikšića i Podgorice. Potpisan je Sporazum o saradnji između Zavoda za školstvo i muzičkih škola: “Vida Matjan” Kotor, Muzička škola Tivat, Srednja muzička škola “Dara Čokorilo” Nikšić, Umjetničke škole za muziku i balet “Vasa Pavić” Podgorica i “Andre Navara” Podgorica. U okviru VIVUM-a uspješno je realizovano pet koncerata uključujući i Koncert dječjeg simfonijskog orkestra u Muzičkom centru Crne Gore 24.marta 2022. Kroz muzičko stvaralaštvo učenici su uspješno afirmisali opšte, univerzalne vrijednosti: toleranciju, optimizam, zahvalnost, upornost, empatiju, inkluzivni pristup i pravo svakog djeteta na kulturu i obrazovanje.

U programu je nastupilo 60 učenika i učenica srednjih muzičkih škola kojima su podršku pružili profesionalci sa Akademije na Cetinju.

5.2. U saradnji sa Britanskim savjetom, u martu je uspješno završen monitoring i evaluacija jednogodišnjeg programa **“Nastavnik za 21. vijek”**. Obuke „Kritičko mišljenje i rješavanje problema“ pohađali su nastavnici iz svih crnogorskih osnovnih škola preko Moodle platforme.

5.3. Posredstvom Ministarstva prosvjete i Odsjeka za međunarodnu saradnju 4. i 5. maja 2022. godine u studijskoj posjeti Zavodu za školstvo boravili su predstavnici bugarskog Nacionalnog centra za unapređenje kvalifikacija nastavnika - direktor Centra Dimitar Asenov i pomoćnica Antoaneta Al Husari u cilju upoznavanja našeg sistema profesionalnog razvoja i razmjene iskustava i praksi. Gosti su izrazili želju da nastavimo saradnju kroz obuke naših nastavnika u njihovom centru. U okviru posjete organizovana je i posjeta JU OŠ "Pavle Rovinski" gdje su direktorica Škole i koordinatorka za PRNŠ goste iz Bugarske upoznale sa funkcionisanjem profesionalnog razvoja u toj Ustanovi.

Programski cilj 6. Međusektorska saradnja:

6.1. Odsjek za KPR kontinuirano je sarađivao sa ostalim odsjecima u Zavodu, tj. Sektorom za unapređivanje obrazovanja.

Programski cilj 7. Informisanje prosvjetne i druge javnosti o aktivnostima na polju profesionalnog razvoja nastavnika u Crnoj Gori:

7.1. Savjetnice u Odsjeku za KPR kontinuirano su sarađivale sa PR službom Zavoda u pripremi informacija za objavljivanje na društvenim mrežama Zavoda za školstvo. Gostovanja na RTVCG - tema: Licenciranje nastavnika i vaspitača; TV Vijesti – tema: Uvođenje Medijske pismenosti - izbornog predmeta u kurikulum osnovne škole.

7.2. Krajem 2022. godine predstavljen je novi sajt www.profesionalnirazvoj.edu.me koji je kreiran u saradnji sa PR službom Zavoda za školstvo.

Programski cilj 8. Profesionalni razvoj zaposlenih u Odsjeku za KPR:

8.1. Studijska posjeta Zavodu za školstvo Republike Slovenije realizovana u decembru 2022. godine. Odsjek je predstavljala Ljiljana Ivanović, a zajedno sa direktoricom Zojom Bojanić Lalović, načelnicima ostalih odsjeka i nadzornicom Aleksandrom Vešović Ivanović i savjetnicom Blaženkom Petričević, neposredno se upoznala sa slovenačkim obrazovnim sistemom, ocjenjivanjem, radom sa nadarenim učenicima, aktuelnim projektima i slovenačkim modelom socioemocionalne podrške učenicima.

Nakon posjete, predstavnici Zavoda koji su boravili u Ljubljani upoznali su ostale kolege sa obrazovnom politikom i praksom u Republici Sloveniji (zajednička prezentacija za sve zaposlene).

Programski cilj 9. Ostale aktivnosti:

9.1. Učešće u izradi internih procedura Zavoda za školstvo koje se odnose na funkcionisanje Odsjeka; savjetnice u Odsjeku za KPR su aktivno učestvovala u radu različitih radnih grupa, novoformiranih timova – stručnih aktiva i komisija.

V PROJEKTI I PROGRAMI (ŠKOLA U PRIRODI, LJETNJA ŠKOLA...)

1. Realizacija programa Škola u prirodi: Čas istorije u Prijestonici „Cetinje – jedna priča”

Škola u prirodi uspješno se sprovodi od 2014. godine za sve osnovne škole i učenike VII razreda. Program pruža priliku učenicima da obilaskom značajnih kulturno-istorijskih znamenitosti na Cetinju, Lovćenu i Rijeci Crnojevića prošire znanja o istoriji, tradiciji i kulturnom nasljeđu Crne Gore, kao i o njenom ekološkom opredjeljenju. U prvoj polovini 2022. godine, zbog još uvijek aktuelne pandemije zarazne bolesti COVID-19, u ovoj aktivnosti nije uspio učestvovati ukupan broj predviđenih učesnika, učenika 7. razreda osnovne škole. U periodu od 27. aprila do 5. maja 2022. godine, program Škole u prirodi je realizovan za generaciju učenika 7. razreda 2021/22. (od planiranih 2.202 učenika, program je pohađalo 1884 učenika u pratnji 54 nastavnika, i od 30. novembra do 30. decembra za generaciju učenika 7. razreda 2022/23. godine (od planiranih 2115 učenika, program je pohađalo 1824 učenika u pratnji 74 nastavnika). U toku kalendarske 2022. godine, Program je realizovan za ukupno **3708** učenika/ca.

2. Projekat “Kako učenicima pomoći da uspješno stvaraju usmene i pisane, umjetničke i neumjetničke tekstove” – Procesni pristup stvaranju teksta “Put stvaraoca”

U decembru 2022. godine je realizovan okrugli sto na temu „Stvaranje teksta – proces i vrednovanje”. Govornici: predstavnica Filološkog fakulteta u Nikšiću, predstavnica Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva i 3 savjetnice/prosvjetne nadzornice za crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik u Zavodu za školstvo. Povod: prepoznati izazov – poteškoće koje učenici u savremenom, digitalnom dobu, imaju prilikom stvaranja teksta, unapređivanje ovog segmenta nastave i upućivanje na važnost koju ova jezička vještina ima u uspješnom postizanju obrazovno-vaspitnih ishoda i drugih nastavnih predmeta. Preporuke sa okruglog stola su upućene rukovodiocima obrazovno-vaspitnih ustanova, aktivima razredne nastave u osnovnim školama, aktivima za crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost u osnovnim i srednjim školama.

Zavod za školstvo realizaciju projekta podržava kao dio aktivnosti usmjerenih na unapređenje kompetencija naših učenika na polju funkcionalne pismenosti.

3. Ljetnja škola jezika i kulture „Crna Gora – moja postojbina“ za djecu iseljenika, u saradnji sa Upravom za dijasporu

Ljetnja škola „Crna Gora – moja postojbina“ realizovana je na Ivanovim koritima u periodu od 20. do 30. jula 2022. godine. U kampu je boravilo 58 učesnika – djece uzrasta od devet do šesnaest godina. U vaspitno-obrazovnom radu je učestvovalo 12 nastavnika, asistenata i koordinatora (muzička kultura, likovna kultura, geografija, istorija i prevođenje sa turskog jezika, crnogorski jezik kao nematernji, prevođenje sa engleskog jezika i podrška cjelodnevnom aktivnostima, sportske aktivnosti i folklor, koordiniranje i asistencija pri realizaciji cjelokupnog programa, asistencija i podrška realizaciji cjelodnevnih aktivnosti, organizatori ispred Uprave za dijasporu, koordinator ispred Zavoda za školstvo). Programski dio je bio u nadležnosti Zavoda

za školstvo, za organizacioni dio je odgovorna Uprava za dijasporu. Koordinator je uradio evaluaciju i dostavio prijedloge za unapređenje realizacije Ljetnje škole.

4. Projekat “PISA 2025 – Nauka u fokusu” zajednička je inicijativa Zavoda za školstvo i Ispitnog centra Crne Gore. PISA testiranje traži upotrebljivost i funkcionalnost, ono što će zajedničkim pristupom omogućiti da se unaprijedi naučna pismenost i pomogne učenicima crnogorskih škola da spremnije dočekaju testiranje u PISA ciklusu 2025. Projekat će trajati do 2024. godine i obuhvatiti učenike od VI razreda osnovne škole do IV razreda srednje škole. Aktivnosti: analiza predmetnih programa sa stanovišta vertikalne povezanosti; poređenje predmetnih programa i nastavne prakse u osnovnim školama iz prirodnih nauka (biologije, fizike, hemije i geografije) sa PISA programom; zbog korelacije, u analizu uključeni predmetni programi iz matematike i informatike; izrada nastavnih materijala i priručnika za nastavnike s akcentom na eksperimentima, simulacijama eksperimenata i tumačenju rezultata istraživanja; savjetovanja nastavnika; primjena novih materijala u učionici i lokalna takmičenja. Prezentacija Projekta i Akcionog plana je realizovana u Zavodu za školstvo, 30. novembra 2022. godine. Prezentaciji su prisustvovali predstavnici Unicefa, Ministarstva prosvjete, Fakulteta za informacione tehnologije Univerziteta Mediteran, Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, Centra za stručno obrazovanje, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, medija. Zaključak sa skupa: neophodne hitne mjere za prevazilaženje prepoznatih izazova, založiti se za povećanje broja časova nastave prirodnih nauka, kvalitetniju implementaciju osmišljenih rješenja, animiranje najboljih svršenih srednjoškolaca da upisuju nastavničke fakultete, jačati metodiku nastave u inicijalnom obrazovanju. Uz već iniciranu međuinstitucionalnu saradnju, neophodna je podrška relevantnih institucija, a na prvom mjestu Ministarstva prosvjete.

VI OPŠTI POSLOVI

Realizovane aktivnosti:

1. **Izrada procedura: 4 nove interne procedure** kojima se reguliše oblast informatičke bezbjednosti i upravljanja informacionim sistemima.
2. **Podrška realizaciji Škole u prirodi “Cetinje jedna priča”** – koordiniranje i pozivanje direktora vaspitno-obrazovnih ustanova na dogovorne sastanke povodom termina i načina realizacije.
3. **Licenciranje i relicenciranje nastavnika i drugih izvršilaca obrazovno-vaspitnog rada** (Zavod za školstvo je u skladu sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju izdao 803 rješenja o izdavanju i obnavljanju licence za rad).
4. **Ostali poslovi Kancelarije za opšte poslove:** javne nabavke (1 otvoreni postupak javnih nabavki i 14 postupaka jednostavnih javnih nabavki); 6 postupaka po zahtjevu za slobodan pristup informacijama; poslovi vezani za ljudske resurse; poslovi vezani za uspostavljanje unutrašnje finansijske kontrole; poslovi vezani za sprovođenje Plana integriteta; vođenje i ažuriranje

Centralne kadrovske evidencije (KIS); izdavanje rješenja o timu nadzornika; izdato je 622 uvjerenja po zahtjevu stranke; popis imovine; urađeno je 342 rješenja o imenovanju predstavnika Zavoda u komisiji za polaganje stručnog ispita nastavnika; izdavanje pojedinačnih akata iz radnog odnosa; izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta; urađeno je 58 rješenja o ocjenjivanju i 320 ostalih spisa i akata; lektorisanje internih dokumenata, materijala za objavljivanje i slanje drugim institucijama; odnosi s javnošću – trijaža i odgovaranje na obraćanja pristigla na službene elektronske adrese Zavoda; informisanje o aktivnostima, kampanjama i akcijama Zavoda za školstvo; uređivanje društvenih mreža Zavoda (Facebook, Instagram), saradnja sa medijima.

5. **Poslovi Kancelarije za računovodstveno-finansijske poslove:** nadzor i kontrola nad izvršenjem budžeta Zavoda; vođenje računovodstvenih i finansijskih poslova; priprema finansijskog plana i izvještaja o izvršenju finansijskog plana; kontrola utroška sredstava po ugovorima zaključenim od strane Zavoda; kontrola obračuna zarada; priprema kvartalnih i polugodišnjih finansijskih izvještaja; priprema završnog računa budžeta; izrada finansijskih iskaza i dostavljanje Državnom trezoru; ovjeravanje tačnosti i punovažnosti prijedloga ili zahtjeva za plaćanje državnim novcem; usaglašavanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine i obaveza; vršenje unosa zahtjeva u SAP sistem; praćenje finansijskih realizacija kredita, projekata i donacija; izrade statističkih izvještaja; obrada svih podataka za Poresku upravu; vođenje evidenciju o poklonima u skladu sa Zakonom o sprječavanju sukoba interesa; dostavljanja podataka Fondu PIO i drugim državnim organima – M4 obrasci; vođenja blagajničkog poslovanja (podizanje i isplata gotovine, obračun i isplata dnevnica za službena putovanja i dr.); vođenje knjige blagajne i usaglašavanja stvarnog stanja sa knjigovodstvenim; vođenje knjige ulaznih faktura; vođenje knjigovodstva osnovnih sredstava; vršenje revalorizacije i amortizacije osnovnih sredstava.

VD DIREKTORICE

Zoja Bojanić Lalović

